

EDUSKUNNAN VASTAUS 151/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan uudistetun VI liitteen ja siihen myöhemmin tehtyjen muutosten hyväksymisestä sekä laeiksi uudistetun VI liitteen ja siihen myöhemmin tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan uudistetun VI liitteen ja siihen myöhemmin tehtyjen muutosten hyväksymisestä sekä laeiksi uudistetun VI liitteen ja siihen myöhemmin tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta (HE 86/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 20/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on

hyväksynyt hallituksen esityksessä tarkoitetun yleissopimukseen liittyvän pöytäkirjan liitteen ja siihen tehdyt muutokset sillä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan uudistetun VI liitteen ja siihen myöhemmin tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Alusten aiheuttaman meren pilaantumisen eh-

käisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978

pöytäkirjan (SopS 51/1983) Lontoossa 10 päivänä lokakuuta 2008 Kansainvälisen merenkulkujärjestön merellisen ympäristön suojelukomitean päätöksellä MEPC.176(58) hyväksytyn uudistetun VI liitteen ja siihen Lontoossa 26 päivänä maaliskuuta 2010 mainitun komitean päätöksellä MEPC.190(60) hyväksytyjen muutosten sekä Lontoossa 15 päivänä heinäkuuta 2011 mainitun komitean päätöksillä MEPC.202(62) ja MEPC.203(62) hyväksytyjen muutosten lain-

säädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Uudistetun VI liitteen ja siihen myöhemmin tehtyjen muutosten muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 1 luvun 2 §:n 41, 42 ja 45 kohta, 3 luvun 1 §:n 4 momentti, 7 luvun 4, 7, 9, 10, 12 ja 13 §, 15 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 15 §:n 2 momentti, 9 luvun 5 §, 10 luvun 1 §:n 4 momentti, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 7 §, 11 §:n 1 ja 2 momentti ja 18 §, sekä

lisätään 7 lukuun uusi 9 a ja 11 a §, 15 §:n 1 momenttiin uusi 6 a kohta ja lakiin uusi 7 a luku sekä 12 luvun 6 §:ään uusi 2 momentti ja 8 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

41) *meriliikenteessä käytettävällä dieselöljylä* meriliikenteessä käytettävää polttoainetta, joka on ISO 8217:n taulukossa I määritellyn DMB-laadun mukaista, rikkipitoisuutta koskevaa viittausta lukuun ottamatta;

42) *meriliikenteessä käytettävällä kaasuöljylä* meriliikenteessä käytettävää polttoainetta, joka on ISO 8217:n taulukossa I määriteltyjen

DMX-, DMA- ja DMZ- laatuojen mukaista, rikkipitoisuutta koskevaa viittausta lukuun ottamatta;

45) *päästönvähentämismenetelmällä* alukseen asennettavaa varustetta, materiaalia, laitetta tai laitteistoa tai muuta menettelyä, vaihtoehtoja polttoainetta taikka vaatimusten noudattamista koskevaa menetelmää, jota käytetään vaihtoehtona MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja neuvoston direktiivin 1999/32/EY muuttamisesta meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuuden osalta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/33/EU vaatimusten mukaiselle vähärikkiselle meriliikenteessä käytettävälle polttoaineelle ja joka voidaan todentaa ja määrällisesti arvioida ja jonka noudattamista voidaan valvoa;

3 luku

Öljypäästömaksu

1 §

Öljypäästömaksun maksuvelvollisuus

— — — — —
Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta poliisin, Tullin, puolustusvoimien eikä rajavartiolaitoksen aluksiin.

7 luku

Aluksista aiheutuvan ilman pilaantumisen ehkäiseminen

4 §

Ilmaa pilaavien aineiden päästäminen poikkeustilanteessa

Tässä luvussa säädettyjä päästökieltoja ja päästörajoituksia ei sovelleta:

1) päästöihin, jotka ovat tarpeen aluksen turvallisuuden varmistamiseksi tai ihmishengen pelastamiseksi;

2) aluksen tai sen varusteiden vahingoittumisesta aiheutuneisiin päästöihin, jos kaikkiin kohduttuihin toimenpiteisiin päästön ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi on ryhdytty vahingoittumisen tai päästön havaitsemisen jälkeen eikä laivanisäntä tai aluksen päällikkö ole aiheuttanut vahinkoa tahallisesti tai toiminut huolimattomasti tietäen, että vahinko todennäköisesti seuraisi.

7 §

Polttoaineiden laatuvaatimukset

Aluksella käytettävien polttoaineiden tulee täyttää MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja Euroopan unionin säädösten mukaiset vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja vaatimuksia ei kuitenkaan sovelleta tutkimus- ja testaus-tarkoituksiin tarkoitettuihin polttoaineisiin eikä

sellaisella aluksella käytettäviin polttoaineisiin, jossa käytetään 9 a §:ssä tarkoitettua päästönvähentämismenetelmää, joka täyttää MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja Euroopan unionin säädösten mukaiset vaatimukset.

Jos alukselle ei ole voitu hankkia 1 momentin mukaiset vaatimukset täyttävää meriliikenteessä käytettävää polttoainetta, aluksen päällikön tai tämän tehtävään valtuuttaman on ilmoitettava asiasta aluksen lippuvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja määräsataman toimivaltaiselle viranomaiselle. Suomalaisten alusten ja suomalaisten satamien osalta toimivaltainen viranomainen on Liikenteen turvallisuusvirasto.

Liikenteen turvallisuusvirasto ilmoittaa Euroopan komissiolle ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle tapauksista, joissa suomalaisen satamaan saapunut alus on esittänyt todisteet siitä, että 1 momentin mukaiset vaatimukset täyttävää meriliikenteessä käytettävää polttoainetta ei ole ollut saatavilla.

9 §

Polttoaineen luovutustodistus, polttoainenäytteet ja polttoainetta koskevien merkintöjen tekeminen laivapäiväkirjaan ja öljypäiväkirjaan

Kansainvälisessä liikenteessä olevalla aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 400, on oltava polttoaineen toimittajan antama MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukainen polttoaineen luovutustodistus, johon on liitetty polttoainenäyte. Todistus ja näyte on säilytettävä aluksella MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukaisesti.

Polttoainetta koskevat toimet on merkittävä aluksen laivapäiväkirjaan ja öljypäiväkirjaan MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja Euroopan unionin säädösten mukaisesti.

9 a §

Päästönvähentämismenettelmät

Aluksella voidaan 7 §:n 1 momentin vaatimukset täyttävän polttoaineen sijaan käyttää päästönvähentämismenetelmää, jonka avulla

aluksen rikkidioksidipäästöt saadaan kokonaisuudessaan ja jatkuvasti laskemaan vähintään vastaavalle tasolle, kuin millä ne olisivat, jos aluksella käytettäisiin 7 §:n 1 momentin vaatimukset täyttävää polttoainetta.

Suomalaisella aluksella käytettävät päästönvähentämismenetelmät hyväksytään noudattaen neuvoston direktiivin 1999/32/EY muuttamisesta meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuuden osalta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/33/EU säännöksiä.

10 §

Uusien päästönvähentämismenetelmien koekäyttö

Uuden päästönvähentämismenetelmän koekäytön tulee täyttää MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja Euroopan unionin säädösten mukaiset vaatimukset.

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää kirjallisesta hakemuksesta luvan koekäytölle edellyttäen, että 1 momentissa tarkoitetut vaatimukset täyttyvät. Lupa voidaan myöntää enintään 18 kuukaudeksi.

Koekäytön tulokset on toimitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle, joka saattaa ne yleisesti nähtäville kuuden kuukauden kuluessa koekäytön päättymisestä.

11 a §

Meriliikenteen polttoaineen toimittajia koskevat velvoitteet

Meriliikenteen polttoaineen toimittajan on annettava kansainvälisessä liikenteessä olevalle alukselle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja Euroopan unionin säädösten mukaisesti polttoaineen luovutustodistus, johon on liitetty sinetöity polttoainenäyte, jonka vastaanottavan aluksen edustaja on allekirjoittanut. Meriliikenteen polttoaineen toimittajan on säilytettävä jäljennös polttoaineen luovutustodistuksesta vähintään kolmen vuoden ajan todistuksen antamisesta.

12 §

Meriliikenteen polttoaineiden valvonta

Tulli valvoo Suomesta alukselle toimitettavien meriliikenteen polttoaineiden rikkipitoisuusvaatimusten noudattamista ottamalla edustavan määrän näytteitä polttoaineiden varastoilta ja jakeluasemilta, analysoimalla näytteet ja raportoimalla tuloksista Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo aluksissa käytettäviä polttoaineita koskevien vaatimusten noudattamista MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja Euroopan unionin säädösten mukaisesti.

13 §

Meriliikenteessä käytettäviä polttoaineita koskeva raportointi ja tietojenvaihto

Meriliikenteen polttoaineiden valmistajilla, myyjillä ja maahantuojilla on velvollisuus antaa tietoja Liikenteen turvallisuusvirastolle Suomessa markkinoille saatettujen meriliikenteen polttoaineiden määristä ja laadusta siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä ja Euroopan unionin säädöksissä määrätään.

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää yllä yleisesti saatavilla olevaa rekisteriä meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden paikallisista toimittajista.

Liikenteen turvallisuusvirasto raportoi meriliikenteessä käytettävistä polttoaineista Euroopan komissiolle ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle sekä vastaa meriliikenteessä käytettäviä polttoaineita koskevasta tietojenvaihdosta siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä ja Euroopan unionin säädöksissä määrätään.

15 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen ja Suomen muiden kan-

sainvälisten velvoitteiden sekä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

6 a) 9 a §:ssä tarkoitetuista päästönvähentämismenetelmistä ja niiden hyväksymisestä;

Liikenteen turvallisuusvirasto voi MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen tai Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi antaa teknisiä määräyksiä Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

1) 5 §:n 3 momentissa tarkoitetuista mootto-
reiden sekä pakokaasujen puhdistuslaitteiden ja
puhdistusmenetelmien vaatimustenmukaisuus-
desta myönnettävistä tietyn laitteen, aineen, vä-
lineen tai kojeen tehokkuuteen perustuvista sa-
manarvoisuuksista;

2) 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuista merkin-
nöistä aluksen laivapäiväkirjaan ja öljypäiväkir-
jaan.

7 a luku

Alusten energiatehokkuus

1 §

*Aluksen energiatehokkuutta koskevat vaatimuk-
set*

Alukselle tulee laskea saavutettu energia-
tehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin arvo
MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen
vaatimusten mukaisesti.

Aluksen saavutetun energiatehokkuutta mit-
taavan suunnitteluindeksin arvon tulee olla
MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen
vaatimusten mukainen.

2 §

SEEMP-suunnitelma

Aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähin-
tään 400, on oltava MARPOL 73/78 -yleissopi-
muksen VI liitteen mukainen energiatehokkuu-
den hallintasuunnitelma (*SEEMP-suunnitelma*).
Suunnitelma voi olla osa aluksen turvallisuus-
johtamisjärjestelmää.

3 §

IEE-todistuskirja

Kansainvälisessä liikenteessä olevalla aluk-
sella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 400,
on oltava MARPOL 73/78 -yleissopimuksen
VI liitteen mukainen kansainvälinen energia-
tehokkuustodistuskirja (*IEE-todistuskirja*), jon-
ka mukaan alus täyttää VI liitteen määräykset.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa kirjalli-
sesta hakemuksesta suomalaisen aluksen IEE-
todistuskirjan edellyttäen, että alus täyttää
MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen
vaatimukset. Liikenteen turvallisuusvirasto voi
antaa ulkomaisen aluksen IEE-todistuskirjan
aluksen lippuvaltion pyynnöstä. Todistuskirja
annetaan määräajaksi ja enintään viideksi vuo-
deksi kerrallaan.

4 §

*Poikkeukset aluksen energiatehokkuutta koske-
viin vaatimuksiin*

Liikenteen turvallisuusvirasto päättää MAR-
POL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 19 sään-
nön mukaisista poikkeuksista aluksen energia-
tehokkuutta koskeviin vaatimuksiin.

5 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen ja Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden sekä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

1) 1 §:ssä tarkoitettun aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin vaatimustenmukaisuuden valvonnan järjestämisestä;

2) 4 §:ssä tarkoitetuista poikkeuksista aluksen energiatehokkuutta koskeviin vaatimuksiin.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen tai Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi antaa teknisiä määräyksiä Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

1) 1 §:ssä tarkoitettusta aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin laskennasta;

2) SEEMP-suunnitelman laadinnasta;

3) IEE-todistuskirjasta.

9 luku

Jätteiden vastaanotto satamassa

5 §

Sataman jätehuoltosuunnitelmasta kuuleminen ja tiedottaminen

Ennen sataman jätehuoltosuunnitelman esittämistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi, sataman pitäjän on varattava satamaa käyttävien alusten haltijoille, heidän edustajilleen ja muille tahoille, joille jätehuol-

tosuunnitelmalla voi olla vaikutusta, tilaisuus lausua mielipiteensä sataman jätehuoltosuunnitelmasta tai sen tarkistamisesta. Jätehuoltosuunnitelman luonnos on oltava nähtävillä sataman pitäjän toimipaikassa ja muulla tarkoituksenmukaisella tavalla vähintään 14 päivän ajan sataman toiminta-aikana. Sataman pitäjän on ilmoitettava nähtävillä pitämisestä sataman käyttäjille ja muille tahoille ilmoitustaulullaan sekä internetsivuillaan, sähköistä tiedonvälitystä apuna käyttäen, kirjeitse tai joillain muulla tiedon antamiseen soveltuvalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sataman pitäjän tulee saattaa satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaavien ja heidän edustajiensa saataville tiedot sataman jätehuoltojärjestelyistä sekä jätehuoltomaksuista niin, että kaikki sataman merkittävät käyttäjäryhmät saavat niistä tiedon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi sataman jätehuoltosuunnitelmaa hyväksyessään tarvittaessa määrätä, millä kielillä tiedot on annettava satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaaville ja heidän edustajilleen.

10 luku

Jätteiden jättäminen satamaan

1 §

Velvollisuus jättää alusjätteet ja lastijätteet

Edellä 3 momentissa säädetyn estämättä Liikenteen turvallisuusvirasto voi edellyttää, että alukselta toimitetaan kaikki jätteet satamaan ennen aluksen lähtöä satamasta, jos on perusteltua aihetta olettaa, että siinä satamassa, jonne jätteet aiotaan toimittaa, ei ole asianmukaisia vastaanottolaitteita tai ei ole tiedossa, mihin satamaan jätteet aiotaan toimittaa, ja siksi on olemassa vaara, että jätteet päästetään veteen.

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat Liikenteen turvallisuusvirasto, Suomen ympäristökeskus, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, rajavartiolaitos, Tulli ja poliisi.

6 §

Rajavartiolaitoksen valvontatehtävät

Rajavartiolaitos osallistuu aluksesta ilmaan menevien päästöjen ja haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien valvontaan Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä siten kuin 11 ja 12 §:ssä säädetään.

7 §

Tullin valvontatehtävät

Tulli valvoo Suomessa markkinoille saatettavien polttoaineiden laatua koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

8 §

Poliisin valvontatehtävät

Poliisi osallistuu aluksesta ilmaan menevien päästöjen ja haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien valvontaan sisävesillä sekä Suomen aluevesillä siten kuin 11 ja 12 §:ssä säädetään.

11 §

Tapahtuneiden päästöjen selvittäminen sekä toiminta välittömän vesien pilaantumisen vaaran ollessa käsillä

Liikenteen turvallisuusvirastolla sekä rajavartiolaitoksella ja poliisilla on oikeus tapahtuneiden päästöjen tai haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien selvittämiseksi suorittaa suomalaisella aluksella tarkastuksia ja ottaa näytteitä vedessä havaitun öljyn tai muun haitallisen aineen alkuperän sekä aluksella käytettävän polttoaineen laadun ja muiden aluksesta ilmaan menevien päästöjen lähteen selvittämiseksi. Sama koskee ulkomaista alusta sen ollessa satamassa tai ankkurissa Suomen vesialueella tai sen purjehtiessa Suomen vesialueella. Suomen aluemerellä purjehtivaan ulkomaiseen alukseen kohdistuvista toimenpiteistä säädetään 12 §:ssä.

Jos tapahtuneiden päästöjen tai haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien selvittäminen sitä vaatii tai on perusteltua syytä epäillä, että aluksen matkaan jostakin muusta kuin aluksen rakenteisiin, varusteisiin, laitteisiin, toimintoihin ja järjestelyihin liittyvästä syystä liittyy välitön ympäristön pilaantumisen vaara, Liikenteen turvallisuusvirasto sekä rajavartiolaitos ja poliisi voivat pysäyttää aluksen sen ollessa satamassa tai ankkurissa Suomen vesialueella. Sama koskee suomalaista alusta sen purjehtiessa Suomen vesialueella tai sen ulkopuolella ja ulkomaista alusta sen purjehtiessa Suomen vesialueella. Suomen aluemerellä purjehtivaan ulkomaiseen alukseen kohdistuvista toimenpiteistä säädetään 12 §:ssä.

18 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Liikenteen turvallisuusviraston, Suomen ympäristökeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, rajavartio-

EV 151/2014 vp — HE 86/2014 vp

laitoksen, Tullin ja poliisin tehtävistä valvonta-
viranomaisina ja niiden välisestä työnjaosta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtio-
neuvoston asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2014